

Univerzita Karlova
Fakulta humanitních studií
Katedra genderových studií

Koncept „nové ženy“ v první Československé republice (1918-1938)

Posudek vedoucí práce

Autorka posudku: PhDr. Jitka Gelnarová, Ph.D.

Diplomantka Yvona Votrubová si zvolila téma důležité a pro dané období z velké části nezpracované. Ve své práci se soustředí na koncept nové ženy ve veřejném diskursu v období meziválečného Československa, odkrývá různé obsahy tohoto pojmu a identifikuje různé obrazy nové ženy.

Práce má jasně stanovený cíl a výzkumné otázky, na které autorka ve své práci poctivě hledá odpověď. Zároveň staví na znalosti stavu poznání tématu a mezer v něm. Pro hledání odpovědí na své otázky si vhodně zvolila metodu diskursivní analýzy, vychází zejména z Fairclougha a Tonkiss, ačkoli nepracuje se všemi prvky Faircloughovy kritické diskursivní analýzy, jak je popsala v úvodu, celkově se podle mého názoru s metodou diskursivní analýzy a možnostmi, které nabízí, popasovala velmi dobře.

Autorka si ve snaze zachytit co nejširší spektrum hlasů, které ve vztahu k tématu zaznívaly, zvolila velmi rozsáhlý vzorek analyzovaného materiálu – dobových textů – a sledovala, jestli a jak je nová žena tematizovaná v různých diskurzech. Jako vedoucí musím zdůraznit a ocenit právě tuto velmi náročnou práci s dobovým materiálem a úsilí, které diplomantka musela vynaložit, aby se k daným materiálům vůbec dostala. Autorka svůj výzkum prováděla v době koronavirové epidemie, kdy byly knihovny a archivy po většinu času zavřené, k materiálům se dostávala velmi složitě, po částech, u některých dlouho vůbec nebylo jasné, zda je nakonec bude moci prostudovat, což velmi komplikovalo možnosti systematické práce, analýzy a komparace. Úsilí se rozhodně vyplatilo, protože díky širší materiálu spojených s různými dobovými politickými proudy autorka zachytila v mnoha ohledech až nečekanou mnohoznačnost tohoto konceptu.

Struktura práce je v zásadě zvolena vhodně. V první kapitole autorka věnuje pozornost strukturálním podmínkám – právnímu a společenskému postavení žen v meziválečném období, následně popisuje zahraniční debaty na téma nové ženy zachycené v sekundární literatuře, přičemž se soustředí zejména na anglo-americké prostředí. A poté představuje vlastní výzkum, tedy jádro práce.

Autorka na konkrétních příkladech ukazuje, že koncept nové ženy ve veřejném diskursu v meziválečném období v Československu nabýval v diskurzech spojených s různými politickými proudy a různými proudy ženského hnutí rozdílných, z části přímo protichůdných významů. Představuje různé obsahy pojmu „nová žena“, identifikuje několik obrazů nové ženy, zachycuje odlišná pojetí „nové ženy“ v rámci liberálního, katolického a dělnického ženského hnutí, tematizuje štěpení město x venkov. Sleduje také bílá místa v diskursu, tematizuje jeho heteronormativitu, ambivalentní vztah konceptu nové ženy a feminismu. Argumentace je přesvědčivá, jen místy autorka některá zjištění možná zbytečně opakuje,

v některých případech by bylo vhodné argumentaci zase více rozvést a kontextualizovat, více propojit s charakteristikou strukturálních podmínek, ve kterých se ženy nacházely.

Bylo by podle mého názoru dobré, kdyby na tento svůj výzkum autorka navázala a ve výzkumu konceptu nové ženy pokračovala, zajímavé by mohlo být sledovat jeho proměny v diachronní rovině od doby jeho vzniku, tedy zaměřit se blíže i na období před první světovou válkou.

Práci pokládám za důležitý původní výzkum, který přináší velmi zajímavé závěry a je rozhodně přínosem ke zkoumání konceptu nové ženy a jeho historických proměn, proto ji **doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.**

Jitka Gelnarová

V Praze 7. 9. 2021